

Zapisnik
s 31. sastanka Radne skupine Istarske županije
za ujednačavanje terminologije na talijanskom jeziku
održanog u Pazinu u utorak 4. studenog 2025. s početkom u 10:00 sati

Prisutni:

Istarska županija – Regione Istriana – Marina Barbić-Poropat
Istarska županija – Regione Istriana – Viviana Viviani
Odvjetnica Tiziana Paris
Grad Poreč-Parenzo – Edi Zarli
Grad Rovinj-Rovigno – Stellina Garbin
Grad Rovinj-Rovigno – Verena Sošić-Cerin
Grad Novigrad-Cittanova – Lorena Oplanić Marković
Grad Umag-Umag – Enver Jurdana
Gosti na daljinu: Nina Kapel (Grad Buje-Buie), Kim Jakopič (CAN Costiera – Obalna samoupravna zajednica talijanske narodnosti) i Italo Rubino (OIIFI, Opservatorij institucionalnog talijanskog jezika izvan Italije)

Dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda
2. Usvajanje zapisnika s prethodnog sastanka
3. Priopćenja koordinatore
4. Razmatranje konačnog nacrt Glosara
5. Program rada za 2026. godinu
6. Razno

AD 1

Dnevni red usvojen je jednoglasno.

AD 2

Zapisnik s prethodnog sastanka usvojen je jednoglasno.

AD 3 i 4

Koordinatorica je predstavila Skupini novu kolegicu, Ninu Kapel, vanjsku prevoditeljicu koju je imenovao Grad Buje, te joj je ukratko predstavila Skupinu i njezine aktivnosti. Nina Kapel prevoditeljica je više od 15 godina te je diplomirala novinarstvo i odnose s javnošću u Veroni. Prije je radila u agenciji, a sada radi kao *freelancer*. Pretežito prevodi s hrvatskog na talijanski jezik.

Ove se godine Skupina u velikoj mjeri posvetila izornoj terminologiji. Prilog Glosara sadrži faksimile svih do sada obrađenih izbornih tekstova (glasačkih listića i kandidacijskih lista). Glosar koji je trenutačno dostupan na internetu stara je verzija koju je potrebno ažurirati do kraja godine. Skupina je već pregledala razne nacрте i iznijela svoje primjedbe. Koordinatorica će u narednom razdoblju poslati najnoviju verziju te će Skupini dati dva tjedna vremena za dostavu eventualnih izmjena, s posebnim naglaskom na prilog.

Koordinatorica je podijelila sa Skupinom odgovore profesora Paoluccija. Prvo pitanje odnosilo se na kratice trgovačkih društava u Italiji: *spa/srl, s.p.a./s.r.l., Spa ili SpA/Srl, S.p.a. ili S.p.A./S.r.l.* Profesor Paolucci odgovorio je da, s pravnog gledišta, ne postoji obvezan oblik, ali da se u službenim spisima i registrima trgovačkih društava prednost daje oblicima *S.p.A.* i *S.r.l.*, koji se smatraju formalnijima i u skladu s administrativnom uporabom. Odvjetnica Paris rekla je da u stručnim udžbenicima i izvacima iz registra trgovačkih društava prevladavaju oblici *spa* i *srl* s malim početnim slovom, a koordinatorica je potvrdila da je to najčešći način pisanja. Nakon kratke razmjene mišljenja, a s obzirom na to da u talijanskom jeziku ne postoje fiksna pravila o načinu pisanja kratica, Skupina je odlučila u Glosaru ostaviti pojmove u cijelosti napisane malim slovima.

Drugo pitanje odnosilo se na glagol *constatare*, upotrijebljenom u kolokaciji „*constatare una lista elettorale*“, koja je prema Italiju Rubinu vrlo neobična u talijanskom jeziku. Profesor Paolucci potvrdio je neobičnost te kolokacije, pa ga je koordinatorka zamolila da predloži pravno istovrijedan glagol koji otvara mjesto izravnom objektu. Profesor Paolucci preporučio je glagolski oblik *accerta* ako se misli na to da povjerenstvo provjerava i potvrđuje valjanost liste, ili *approva* ako akt ima vrijednost odluke ili odobrenja, ili *prende atto* ako povjerenstvo formalno potvrđuje već donesenu odluku ili već utvrđenu činjenicu. Tiziana Paris predlaže uporabu oblika *accerta*. Profesor Paolucci predlaže uporabu oblika *accerta* jer se u slučaju kandidacijske liste radi o već utvrđenoj činjenici. *Accerta* zadržava značenje službene provjere i u potpunosti odgovara administrativnom stilu. Koordinatorica stoga predlaže da se u svim obrascima *constata* zamijeni s *accerta*. Skupina se slaže.

Prelazi se na analizu riječi „prigovor“ u napomeni navedenoj na dnu kandidacijske liste: „Rok za podnošenje prigovora protiv ove liste počinje teći od 6. listopada, dana prve objave liste na mrežnim stranicama Istarske županije“. U toj je rečenici riječ „prigovor“ prevedena kao *ricorso*, dok je u našem Glosaru kao prijevod riječi „prigovor“ navedena riječ *obiezione*, koja je međutim previše kolokvijalna i nije stručna pravna riječ.

Tiziana Paris navodi da su *obiezioni* obično usmene („usmeni prigovor“), odnosno izjavljuju se usmeno. Koordinatorica obavještava prisutne da se i profesor Paolucci slaže da to nije pravni termin. U takvim se kontekstima ne rabi riječ *obiezione*, već *opposizione*. Međutim, u ovom je slučaju najprikladniji termin *ricorso* jer se na talijanskom govori o *ricorso elettorale*.

Koordinatorica je potom zatražila od Tiziane Paris pojašnjenje riječi *ricorso*, koja je u talijanskom jeziku svojevrsna džoker riječ. Upotrebljava se i za riječ „žalba“ i za riječ „prigovor“, pa bi u slučaju da se obje riječi nađu u istoj rečenici to moglo predstavljati problem. Tiziana Paris potvrdila je da je *ricorso* u talijanskom jeziku prihvatljiv u mnogim kontekstima. U upravnom pravu uvijek se govori o „prigovorima“. „Žalba“ se upotrebljava kada je upravni postupak već u tijeku.

Nina Kapel predložila je i termin *impugnazione*, no Tiziana Paris opisala ga je kao općenitiji termin koji nije sinonim za *ricorso* jer se *ricorso* podnosi protiv odluke, presude ili akta.

Enver Jurdana postavio je pitanje kako prevesti naziv povjerenstva koji postoji u Gradu Umagu: „Povjerenstvo za prigovore, žalbe i imenovanja“. Preveo ga je kao „Commissione per le rimostranze, i ricorsi e le nomine“. Tiziana Paris predlaže „Commissione per le obiezioni, i ricorsi e le nomine“.

Enver Jurdana iznio je još jedan primjer u kojem su oba termina istovremeno prisutna. Naime, u svom Statutu Sveučilište Algebra predviđa „Postupak prigovora i žalbi“. Tiziana Paris odgovara da se u ovom slučaju može upotrijebiti *obiezione* jer se misli na prigovor izjavljenom na zapisnik. Podnošenjem onoga što se zove *obiezione* ne pokreće se nikakav postupak, dok *ricorso* uglavnom služi za pokretanje postupka u drugom stupnju. Postoji iznimka koja se odnosi na zemljišne knjige, gdje se „prigovor“ može podnijeti u roku od tri dana, nakon čega isto tijelo razmatra pitanje koje je predmet prigovora, a tek se tada, ako je potrebno, pokreće „žalba“ o kojoj odlučuje Županijski sud. Riječ „žalba“ uvijek se koristi kada prigovor prelazi u drugostupanjski postupak. U talijanskom jeziku, međutim, ta razlika ne postoji, već se uvijek radi o *ricorso*. Koordinatorica je zaključila da će u Glosaru ubuduće biti potrebno navesti i kontekst višeznačnih pojmova jer navesti samo *prigovor-obiezione* nije dovoljno.

Koordinatorica je potom komentirala Zakon o područjima gradova iz 2006. godine, koji je Skupini poslan uoči današnjeg sastanka. Prije nekoliko dana u Hrvatskoj je puštena u optjecaj prigodna kovanica od 2 eura s natpisom „Grad Pula Arena“, bez dvojezičnog naziva grada (Pula-Pola). Saborski zastupnik Radin izjavio je da neuporaba dvojezičnog naziva predstavlja kršenje navedenog Zakona, koji propisuje službene nazive gradova i općina u svakoj hrvatskoj županiji. Zakon sadrži tablicu s pripadajućim službenim nazivima za svaku pojedinu

županiju. Istarska županija jedina ima dvojezične nazive. U Zakonu se naziv „Pula – Pola“ navodi s dugom crticom kojoj prethodi i slijedi razmak, što prema prethodnom objašnjenju profesora Ondellija nije ispravan način pisanja. Kod naziva Torre-Abrega (Tar-Vabriga) i Castelliere-S. Domenica (Kaštelir-Labinci), s druge se strane upotrebljava kratka crtica bez razmaka (ispravan način pisanja) ili s jednim razmakom (neispravan način pisanja). Koordinatorica je željela naglasiti kako je u ovom Zakonu način pisanja dvojezičnih naziva nedosljedan i/ili neispravan. Predložila je Skupini da se pridržava načina pisanja koji je Skupina već usuglasila na temelju preporuka profesora Ondellija.

Italo Rubino ponovno je predložio uporabu kose crte, ali koordinatorica je odgovorila da uporabu kose crte nisu odobrili čelnici Županije.

Koordinatorica je potom prešla na temu stručnog usavršavanja. Budući da je stručnjakinja za računovodstvo neobjašnjivo prekinula komunikaciju, koordinatorica se obratila Komori arhitekata, ali pokazalo se da je događanje previše komplicirano organizirati do kraja godine, stoga je koordinatorica kontaktirala profesore Ondellija i Sciumbatu radi seminara o zemljišnim knjigama. Profesorica Sciumbata odgovorila je da još nema dovoljno materijala za prezentaciju o zemljišnim knjigama te je zajedno s profesorom Ondellijem predložila predavanje o pojednostavnjenju administrativnog jezika pomoću umjetne inteligencije, a osobito *promptinga*. Seminar neće biti otvoren za javnost i održat će se u Bujama, u Pučkom otvorenom učilištu, 5. prosinca. Članovi Skupine trebat će dostaviti prijevod na talijanskom jeziku, duljine jedne kartice, koji će profesori razmotriti. Profesori će održati teorijski uvod, a potom i vježbu. Skupina je prihvatila prijedlog.

Što se tiče prijevoda zapisnika, stiglo se do prijevoda broja 27. Danas se održava 31. sastanak i nastavlja se abecednim redoslijedom. Na popisu će umjesto Jelene Perossa biti navedena Nina Kapel.

Koordinatorica je potom obavijestila prisutne da je sudjelovala na predstavljanju ažurirane mrežne stranice www.jeziknaklik.it, koja se vrlo dobro razvija po uzoru na IATE. Glosar Ureda za slovenski jezik proširen je definicijama i primjerima. Novi su termini vrlo zanimljivi. Koordinatorica je predložila Skupini da posjeti mrežnu stranicu.

Koordinatorica je pitala u kojoj je fazi instalacija Tradosa na računalima Gradova. Kolegice iz Rovinja odgovorile su da je program instaliran, ali da nedostaje pristupni kod. Instalacija Tradosa u Poreču predviđena je za dan nakon sastanka Skupine. Novigrad nije kupio Trados. Za Umag je Enver Jurdana odgovorio da će njegova verzija Tradosa biti instalirana tijekom tjedna. Za Pulu se ništa ne zna jer njihove prevoditeljice nisu prisutne na današnjem sastanku. Nina Kapel iz Buja nije primila nikakvu obavijest u vezi s time, ali je rekla da ima vlastitu privatnu licencu. Koordinatorica je odgovorila da se mogu koristiti samo licence Tradosa koje je nabavila Županija. Nakon instalacije članovi Skupine sudjelovat će na edukaciji koja je predviđena do kraja godine.

AD 5

Koordinatorica je pitala prisutne imaju li kakvih ideja ili prijedloga u vezi s aktivnostima koje bi se mogle provesti u okviru Radne skupine u 2026. godini.

Italo Rubino upitao je kako napreduje primjena usvojenih termina iz Glosara. Koordinatorica je odgovorila da gradovi nisu prihvatili sve termine. Primjerice, u Puli se na zahtjev novog zamjenika gradonačelnika i dalje upotrebljava *Consiglio municipale* umjesto *Consiglio cittadino* za Gradsko vijeće. Grad Rovinj namjeravao je upotrebljavati termine, no sada se promijenio zamjenik gradonačelnika i sve je neizvjesno. Umag je odbio koristiti određene termine iz Glosara.

Tiziana Paris predložila je da se sljedeće godine ponovi sastanak s predstavnicima jedinica lokalne samouprave. Koordinatorica se slaže jer su se mnogi predstavnici promijenili te je stoga potrebno nove čelnike upoznati s radom Skupine. Koordinatorica je podsjetila da se u Glosaru nalaze tri problematična izraza: *Consiglio*

cittadino/municipale (za Gradsko vijeće), *assessore/dirigente* (za pročelnika) i *assessorato/dipartimento amministrativo* (za upravni odjel).

Što se tiče radnih mjesta, „stručna suradnica“ (*collaboratrice professionale*) i „viša stručna suradnica“ (*collaboratrice professionale superiore*) neprikladni su termini koje će trebati ponovno razmotriti.

Tiziana Paris savjetovala je da se Italo Rubino uključi u sastanak s predstavnicima gradova i općina kako bi pridonio tome da im se objasni važnost primjene termina iz Glosara.

Vraćajući se na temu radnih mjesta, koju je koordinatrica predložila kao važnu temu kojoj se valja posvetiti sljedeće godine, Italo Rubino predložio je da se pogledaju mrežne stranice talijanskih općina s nazivima radnih mjesta i dužnostima zaposlenika koji na njima rade jer se upotrebljava potpuno nova terminologija, kao što je, primjerice, *collaboratore professionale* (naziv koji je nedavno pronašao u Trstu), što je prije nekoliko godina bilo nezamislivo.

Koordinatorica je odgovorila kako je to već učinila te da je također proučila sve sindikalne propise radnog prava sa svim kategorijama talijanskih službenika, od A do D, koje su se sada promijenile. Koordinatorica smatra da se nazivi radnih mjesta koji pripadaju talijanskom sustavu ne mogu jednostavno preslikati na naš sustav, međutim valja uzeti u obzir zapažanje koje je u prošlosti iznijela Fedra Paclich: *collaboratore* u Italiji upućuje na vanjskog suradnika kojemu se povjerava zadatak, koji pruža uslugu i izdaje račun. Prema kolegicama iz Trsta, uporaba termina *collaboratore* za zaposlenika vrlo je neobična. Isto vrijedi i za *consulente* (savjetnik) jer i savjetnik je također vanjski suradnik koji dobiva zadatak pružanja usluge savjetovanja. U Italiji bi radno mjesto koje se u Hrvatskoj zove *savjetnik* odgovaralo talijanskom terminu *posizione organizzativa* (organizacijski položaj), no kod nas taj izraz ne dočarava značenje pojma.

Enver Jurdana rekao je da u Umagu postoje tri glavne kategorije (od najniže do najviše): „referent“, „stručni suradnik“ i „savjetnik“. Ispred svakog od ta tri termina može stajati pridjev „viši“, koji označava zaposlenika višeg stupnja u odnosu na osnovni termin. Međutim, u Umagu se događa da viši referent obavlja iste poslove kao i viši savjetnik. Koordinatorica je odgovorila da se u Istarskoj županiji razlika između tih kategorija temelji na razini obrazovanja (srednja škola, sveučilište itd.) i na profesionalnom iskustvu stečenom tijekom godina.

Za sljedeću godinu, osim proučavanja radnih mjesta, koordinatrica predlaže temu arhitekture/urbanizma/prostornih planova jer je već načelno dogovorila suradnju s predsjednicom Istarske podružnice Komore arhitekata. Skupina se slaže.

Budući da su iscrpljene sve točke dnevnog reda, sastanak je zaključen u 12:30.

Koordinatorica

Zapisničarka

Marina Barbić-Poropat

Viviana Viviani

KLASA: 024-04/25-03/01

URBROJ: 2163-11/5-26-22